

Ugotovitve interne kontrole medu iz sistema višje kakovosti (SMGO)

Nataša Lilek*, natasa.lilek@czs.si

Čebelarji, ki so vključeni v sistem višje kakovosti Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, morajo na vsake tri leta opraviti notranjo presojo svojega čebelarskega obrata. Pri tem jim terenski svetovalec s terensko meritvijo izmeri odstotek vsebnosti vode v njihovem medu in vrednost električne prevodnosti. Oba parametra sta predpisana za vsako botanično vrsto ali za vsak tip medu, vključen v sistem SMGO. In če želimo med poimenovati kot Slovenski med (...) ene izmed dovoljenih botaničnih vrst ali tipov medu, mora temu ustrezati tudi meritev. Med, vključen v blagovno znamko Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, je podvržen tudi dodatnemu preverjanju parametrov kakovosti in varnosti. Večino analiz izvajamo v laboratoriju ČZS in v sodelovanju z zunanjimi partnerji.

Največ težav pri vzorcih, vključenih v sistem SMGO, še vedno povzročata navajanje obveznih podatkov na deklaraciji za med. Pogosto se zgodi, da čebelar ne zapiše botanične vrste medu. Z oznako SMGO je dovoljeno prodajati samo akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev, smrekov, hojev in gozdni med, oznaka medu samo z besedo MED pa ni dovoljena. Veliko težav povzročata predvsem ročni zapis podatkov, saj morajo biti zapisane oznake dovolj velike. Že od konca leta 2014 velja nova Uredba (1169/2011) o označevanju živil, ki predpisuje, da morajo biti oznake na deklaraciji za med v srednjem črkovnem pasu velike vsaj 1,2 mm. Pri uporabi enotnih tipskih nalepk ČZS je zadeva že popravljena, če čebelar sam tiska svoje nalepke, pa svetujemo, da nalepko pred tiskom posreduje v pregled, tako da pozneje

ne bo nepotrebnih napak pri navajanju obveznih podatkov. Še vedno je problematičen tudi zapis neto količine, saj številka velikokrat ni zapisana v ustrezni velikosti. Za vse količine pakiranja od 200 do 1000 g mora biti številka, ki označuje neto količino, velika vsaj 4 mm, za številko pa sledita presledek in merska enota, ki je izražena v g ali kg.

Približno 11 % pregledanih vzorcev vsebuje nečistoče, največkrat delce voska, ki so med točenjem zašli v posodo za med in v procesu precejanja in posnemanja niso bili odstranjeni. V medu ne sme biti nikakršnih nečistoč, zato je treba pri polnjenju medu večjo pozornost nameniti zagotavljanju njegove čistosti. Napake se pojavljajo tudi pri zapisovanju roka uporabe, lahko pa je izpuščen tudi zapis porekla medu, ki je na deklaraciji za med v skladu s pravilnikom o medu obvezen podatek. Pravilno označenih je bilo 46 % vzorcev, 3 % vzorcev pa sploh niso bili označeni. Prav zato, da lahko čebelarjem svetujemo glede odprave napak pri označevanju medu, jim vedno priporočamo, da oddajo v analizo vzorec, označen tako, kot ga dajejo v prodajo.

Po analizi tveganja, ki jo vsako leto pripravi komisija UO ČZS za SMGO in potrdi UO ČZS, so pri ključno izbranih vzorcih opravljene različne analize medu. Leta 2015 so vsi vzorci iz sistema SMGO vsebovali predpisano vsebnost vode, tj. manj kot 18,6 %. Največji delež vzorcev je vseboval 14–16 % vode. Tudi vsebnost HMF (ta mora biti manjša od 15 mg/kg) je bila v vseh analiziranih vzorcih medu ustrezna. Najvišja izmerjena vrednost HMF je bila 7,56 mg/kg. Pri preverjanju pravilnega označevanja navedbe botanične vrste smo ugotovili, da so čebelarji napačno

* Svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

OBVESTILO – Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Čebelarji lahko oddate v analizo vsebnosti HMF tudi med iz sheme kakovosti, ki je starejši od enega leta, če želite preveriti njegovo skladnost z zahtevo Pravilnika o SMGO. Več informacij dobite pri ge. Nataši Lilek.

 SMGO š t e v e c	Število novih članov SMGO marca 2016	Število članov, ki so izstopili marca 2016	Število vseh članov SMGO marca 2016
		1	0
Za vključitev v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« navežite stik z go. Natašo Lilek: po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: natasa.lilek@czs.si Več informacij najdete na spletni strani www.slovenskimed.si pod rubriko SMGO.			

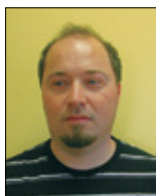
označili šest vzorcev medu, en vzorec pa je vseboval netipično aromo za med. Sediment medu je bil značilen za med slovenskega izvora, opazimo pa, da ima v nekaterih primerih med, pridelan leta 2015, drugačen sediment kot sicer. Tudi vsebnosti peloda pravega kostanja je v vzorcih iz leta 2015 manj kot prejšnja leta, to pa ugotavljajo tudi strokovnjaki Kmetijskega inštituta. Verjetno lahko to pripišemo žledolomu, ki je spremenil strukturo slovenskega medu, in temu, da pravi kostanj vse bolj ogroža kostanjeva šiškarica. Kljub vsemu lahko glede pelodne sestave rečemo, da med vsebuje cvetni prah rastlin, ki uspevajo na območju Republike Slovenije.

V analiziranih vzorcih medu je bila vsebnost saharoze v skladu s specifikacijo in državnim Pravilnikom o medu. Največ težav povzročata normativ, ki opredeljuje pH vrednost medu, saj se pogosto zgodi, da vzorci odstopajo od razpona, določenega za posamezno botanično vrsto. Temu smo namenili več pozornosti, saj je pH parameter, na katerega čebelar ob primerni tehnologiji čebelarjenja nima nikakršnega vpliva, kljub temu pa medu ne sme tržiti pod

oznako SMGO, če vzorec ne ustreza razponu, ki je naveden za posamezno botanično vrsto. Zaradi tega v vseh vzorcih, ki jih v določenem letu dobimo v interno kontrolo, izmerimo vrednost pH. V prihodnosti želimo namreč Evropski komisiji predlagati spremembo zdaj določenih vrednosti pH za tiste botanične vrste in tipe medu, ki so vključeni v sistem SMGO. Preverjamo tudi pristnost medu in vsebnost tujih encimov v njem, saj morajo čebelarji s svojo tehnologijo pridelave medu poskrbeti, da ostanki krme za čebele nikakor ne morejo zaiti v med.

Z merjenjem vsebnosti sintetičnih akaricidov (kumafosa in amitraza) spremljamo tudi varnost medu. Kot je splošno znano, je za zdravljenje čebeljih bolezni in zatiranje škodljivcev dovoljena samo uporaba registriranih/dovoljenih zdravil. Vsi analizirani vzorci medu iz sistema SMGO so bili v skladu z zakonodajo, ki predpisuje najvišje mejne vrednosti ostankov akaricidov v medu. V letu 2016 je čebelarjem iz sistema kakovosti omogočeno preverjanje vrednosti HMF pri vzorcih, ki jih tržijo pod blagovno znamko SMGO in so starejši od enega leta. ■

DELO ČEBELARJA

Čebelarjeva opravila v maju

Jure Justinek – Zgornja Ložnica, jure.justinek@czs.si

Maj je mesec, za katerega je značilno obilno cvetenje številnih rastlin. Vse v naravi kar kipi od življenja. Pojavijo se lahko prve suše, ki lahko škodijo prvi pomembnejši paši na akaciji, po drugi strani

Odvzet sat zalege gospodarni družini za novo rezervno družino

pa se lahko ta mesec pojavljajo tudi padavine in precejšnje ohlaiditve, to pa prav tako ni dobro. Čebelarji si zlasti med akacijevo pašo želimo toplo in sončno vreme brez jugozahodnega vetra. Akacija začne najprej cveteti na Primorskem, po navadi okoli prvega maja, drugod po Sloveniji pa približno deset dni pozneje, vendar letos obstaja možnost, da bo akacija zacvetela nekoliko prej. Maja sicer pričakujemo še medenje javorja in smreke. Naše čebele se približujejo vrhuncu razvoja in ga ta mesec po navadi tudi dosežejo, tako da se panji napolnijo. Maja nas pri čebelah čaka intenzivno delo, potrebna bodo najrazličnejša opravila, gotovo pa bomo najbolj veseli točnja, če bo narava radodarna.

Delo pri čebelah

Sam maja pregledujem čebele vsak teden oz. na 8–9 dni, odvisno od časa in vremena. Pregledi so pomembni zlasti zato, da sem na tekočem z razvojem, razmerjem med nepokrito in pokrito zalego ter s